

NAGY-BRITANNIA ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁG EGYESÜLT KIRÁLYSÁGA

I. AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HELYZETE

1. Általános információk

Hivatalos megnevezés	Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága
Államforma	alkotmányos monarchia
Főváros	London
Terület	243,6 ezer km ²
Népesség	61 113 205 fő (2009 júl.)
Nemzetiségi megoszlás	83,6% angol, 8,6% skót, 4,9% walesi, 2,9% észak-ír, 2% fekete, 1,8% indiai, 1,3% pakisztáni, 2,8% egyéb
Vallási megoszlás	71,6% keresztény, 2,7% muszlim, 1% hindu, 23% vallástalan
Hivatalos nyelv	angol
Klíma	mérsékelt
Államfő	II. Erzsébet királynő
Miniszterelnök	Gordon Brown (2007 óta)
Hivatalos pénznem	angol font (GBP)
Jelentősebb városok	Aberdeen, Belfast, Birmingham, Brighton, Blackpool, Bristol, Cardiff, Dover, Edinburgh, Glasgow, Leeds, Liverpool, Manchester, Newcastle, Sheffield, Southampton

2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Az Egyesült Királyság főbb gazdasági mutatói, 2007-09

		2007	2008	2009
GDP (folyó áron)	Mrd EUR	2 044	1 819	1 567
GDP változás (reál)	%	2,6	0,5	-5,0
Egy főre jutó GDP (PPS)	Ezer EUR/fő	29,1	29,1	n.a.
Infláció (fogyasztói árindex)	%	2,3	3,6	2,2
Munkanélküliségi ráta	%	5,3	5,6	7,6
Költségvetés egyenlege	GDP %-a	-2,8	-4,9	-11,5
Államadósság (év végi)	GDP %-a	44,7	52,0	68,1
Folyó fizetési mérleg egyenlege	GDP %-a	-2,7	-1,5	-1,3
Árfolyam (éves átlag)	GBP/EUR	0,684	0,796	0,891

Forrás: Eurostat

Az Egyesült Királyság a világ ötödik legnagyobb gazdasága. Tőkeexportban és importban az USA-t követően a második helyen áll. Az Egyesült Királyság GDP-jét 76%-kal dominálja a szolgáltató szektor, míg a folyamatosan csökkenő arányú ipari termelés 23%-ot tesz ki (ezen belül mindössze 4%-ot képvisel az energiaszektor, amelyből az ország változatlanul importra kényszerül). A nagymértékben visszaszoruló mezőgazdaság részaránya még az 1%-ot is alig éri el a GDP előállításában, de így is 60%-ban képes ellátni a 61 milliós lakosságot.

Az ország az utóbbi 50 év legmélyebb recesszióját élte át az elmúlt másfél évben, a 2009. IV. negyedévi adatok (a GDP 0,4%-kal nőtt negyedéves összehasonlításban) azonban már a recesszió végére utalnak.

Az Egyesült Királyságot - az ország gazdasági szerkezetéből adódóan - a globális pénzügyi, majd gazdasági válság fokozott mértékben érintette, ezért a kormánynak haladéktalanul lépnie kellett; elsőként a pénzügyi szektor/bankok jelentős állami segítségnyújtással való megmentése érdekében (állami tőkeinjekció biztosításával), majd a későbbiekben egyéb gazdasági ösztönzőkkel, állami pénzügyi mentőcsomagokkal a munkaerőpiac életben tartása a hitelszűke miatt a piaci likviditás biztosítása érdekében (állami támogatású hitelbiztosítási rendszer kidolgozásával).

A gazdaság élénkítése érdekében megtett legfontosabb lépések: ÁFA átmeneti csökkentése, kkv-k, munkaerőpiac pénzügyi támogatási csomagokkal való támogatása, az irányadó kamatláb 2009 márciusa óta 0,5%-on való tartása. A 2009 augusztusa óta magas, 7,8%-os szinten stabilizálódott munkanélküliség enyhítése érdekében a brit kormány fokozott figyelmet fordít a munkahelyteremtésre, és 5 évre szóló, összesen 1 Mrd fontos munkahelyteremtő programot indított el.

Nagy-Britannia a 2009 júliusában elfogadott új nemzeti ipari stratégia keretében 120 M font támogatást biztosított part menti szélerőművek telepítésére, amelynek eredményeként az Egyesült Királyság válhat a világ legnagyobb szélerőmű energiapiacává.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek, főbb termékek

Az Egyesült Királyság külkereskedelmi forgalma, 2006-09

		2006	2007	2008	2009
Áruforgalmi egyenleg	M EUR	-111 981	-131 179	-117 596	-91 787
Export	M EUR	357 095	322 644	316 442	255 502
Import	M EUR	469 076	453 823	434 038	347 289
Szolgáltatások egyenlege	M EUR	49 513	60 700	58 101	50 173
Export	M EUR	188 900	207 781	196 224	169 968
Import	M EUR	139 387	147 081	138 123	119 795

Forrás: Eurostat

2009-ben a brit termék-külkereskedelem (az export és az import is) mintegy 20%-kal, a szolgáltatás-külkereskedelem (mind export, mind az import) 14%-kal esett vissza. Az áruexport 54%-a irányul EU országokba, és onnan érkezik az import 52%-a.

Az importban meghatározó a gépek, szállítóeszközök, valamint a feldolgozott termékek aránya, melyek 2007 óta a behozatal 35-38%-át, ill. 15%-át teszik ki. A legnagyobb szállítók: Németország, USA, Kína, Hollandia, Franciaország.

Az exportban is a gépek, szállítóeszközök aránya a legnagyobb (35%), emellett jelentős a vegyipari termékek (gyógyszerek, kemikáliák) részesedése (évek óta stabilan 17%, 2009-ben azonban aránya 21%-ra emelkedett, miután exportja az átlagnál kevésbé, 10%-kal csökkent.). A brit export legfontosabb célpiacai: USA, Németország, Franciaország, Hollandia, Írország.

A brit szolgáltatásexport fő célpiaca az USA (25%-os részesedés), ezt követi Németország, Hollandia, Franciaország, Írország, Svájc, amelyek összesen 50%-át teszi ki a brit exportnak. (Magyarországra a brit szolgáltatásexport 0,3%-a irányul, ezzel a 36. helyen áll.) A szolgáltatásexport 75%-a az egyéb üzleti szolgáltatások kategóriájába sorolható, melyben a pénzügyi szolgáltatások súlya a meghatározó (az összexport negyede). A szállítás és az idegenforgalom 1/8-1/8 arányt képvisel, jelentős még az infokommunikáció és a biztosítás.

A brit szolgáltatásimport döntő része az USA-ból ered (16%), Spanyolországgal, Franciaországgal, Németországgal, Olaszországgal együtt a teljes import 50%-át teszi ki. (Magyarország 0,3%-kal a 39. helyen található.) Az importban az egyéb szolgáltatások súlya meghatározó, 50%, az idegenforgalom aránya 30%, a különböző üzleti, szakmai és műszaki szolgáltatásoké pedig 20%. Ez utóbbin belül a pénzügyi szolgáltatások aránya 7%-os.

4. Tőkeáramlás alakulása és a főbb partnerek

A közvetlen tőkebefektetés importja és exportja, 2007-09

		2007	2008	2009
Külföldi közvetlen tőkebefektetés-import	Mrd EUR	112,8	57,2	33,7
Külföldi közvetlen tőkebefektetések állománya	Mrd EUR	724	775	n.a.
Tőkekifektetés más országba	Mrd EUR	156,5	100,7	13,6
Tőkekifektetés állománya	Mrd EUR	1 051	1 191	n.a.

Forrás: Monthly Digest of Statistics – February 2010

2008-ban a globális visszaesés és az egyre erősödő verseny hatására az Egyesült Királyságban mind a befelé, mind pedig a kifelé irányuló tőkebefektetések visszaestek. 2009-ben tovább csökkentek a tőkebefektetések, különösen a brit cégek tőkekifektetései estek vissza számottevően. A brit cégek külföldi leányvállalatoktól származó nyeresége 2008-ban mintegy 71 Mrd GBP -t tett ki.

A brit befektetés-állomány fele változatlanul Nyugat-Európában, míg egynegyede az USA-ban található. 2008 során a brit cégek fő befektetési célpontja Európa volt, annak ellenére, hogy a sajtó érdeklődésének homlokterében a kínai, délkelet-ázsiai projektek álltak. Az Európába irányuló tőkeexport mintegy 50%-át (az összes tőkeexport egynegyedét, azaz 25 Mrd eurót) Spanyolországban fektették be.

A brit befektetői érdeklődés a közép-kelet európai térség iránt továbbra is mérsékelt. A brit Statisztikai Hivatal adatai szerint az egész közép-kelet európai régió - Ausztriát és a balti államokat is ebbe a csoportba számítva - részesedése Nagy Britannia kihelyezett nettó működő-tőke állományában 2007. végén alig haladta meg az 1%-ot (Ausztria: 2,7, Magyarország 1,9, Lengyelország 2,2, Csehország 0,7, Szlovákia 0,2 Mrd GBP). Az ázsiai kontinens jelenleg még csak a brit tőkeexport állomány egytizedét képviseli, de a részarány növekszik.

Az Egyesült Királyságba irányuló befektetések állományában a legnagyobb befektető az USA (az összes befektetés 41%-a), Hollandia áll a második helyen (35%).

A 2008 áprilisától 2009 áprilisáig tartó pénzügyi évben a projektek száma 11%-kal emelkedett. Az előző évinél 170-nel több, összesen 1 744 db befektetési projekt 78 ezer munkahelyet teremtett.

II. MAGYARORSZÁG ÉS AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG BILATERÁLIS KAPCSOLATAI

A magyar-brit külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Összesen	3 440,5	3 235,9	1 443,2	1 052,6	1 997,4	2 183,3
Élelmiszer, ital, dohány	116,3	113,4	80,3	59,1	36,0	54,2
Nyersanyagok	9,1	9,9	42,3	34,3	-33,3	-24,5
Energiahordozók	9,7	19,3	4,2	11,9	5,4	7,4
Feldolgozott termékek	574,1	484,1	560,8	409,1	13,3	75,0
Gépek, gépi berendezések	2 731,4	2 609,3	755,5	538,2	1 975,9	2 071,2

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2009-ben (%)

	INDEX (2008=100)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	94,1	72,9	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	97,5	73,6	3,5	5,6
Nyersanyagok	108,6	81,1	0,3	3,3
Energiahordozók	198,7	279,0	0,6	1,1
Feldolgozott termékek	84,3	73,0	15,0	38,9
Gépek, gépi berendezések	95,5	71,2	80,6	51,1

Forrás: KSH

A kétoldalú áruforgalom nagy részét a két országban megtelepedett multinacionális, illetve brit tulajdonú vállalatok tevékenységéből származó szállítások adják. A kereskedelmi forgalom az évtized első felében megduplázódott, majd stabilizálódott és az exportbővülés némileg lassult. Exportunk szerkezete a technológiai fejlesztéseknek köszönhetően elsősorban a magasabb feldolgozottságú termékek és a magasabb hozzáadott értéket produkáló iparágak (járműipar, elektronika, IT és logisztikai központok) irányába tolódott el.

2009-ben kivitelünk a nemzetgazdasági átlagnál kevésbé esett vissza (-6%), így exportpiacaink között Nagy-Britannia a 2008. évi 7. helyről a 3. helyre lépett előre. Nagy-Britanniába irányuló exportunk döntő részét a multinacionális vállalatok elektronikai termékei jelentik. A legjelentősebb exporttermékeink változatlanul a telekommunikációs berendezések, gépjárművek, elektromos- és erőművi berendezések és generátorok, hagyományos gépipari berendezések, irodai számítástechnikai gépek és részegységek, gyógyszerek és alapanyagok.

Behozatalunk (az előző évi 19%-os csökkenést követően) 27%-kal esett vissza 2009-ben. Meghatározó termékcsoportok: gépek: traktorok, teherautók, egyéb motoros járművek, diagnosztikai műszerek, gyógyszeripari termékek, esztergapad, élő baromfi. 2009-ben a kétoldalú forgalom többete megközelítette a 2,2 Mrd eurót, így a legnagyobb aktívum az országok közül a Nagy-Britanniával lebonyolított forgalomban alakult ki.

A brit statisztikák szerint Magyarország az Egyesült Királyság 38. legnagyobb exportpiaca, a brit importban a 30. helyen állunk, megelőzve többek között Tajvant, Ausztráliát, Brazíliát. A magyar szállítások messze túlszárnyalják a görög, portugál, szlovák és román exportot, illetve megközelítik az osztrák és a finn kivitelt, míg némileg elmaradnak a cseh és lengyel szállítások mértékétől.

Kétoldalú közvetlen tőkebefektetések, 2006-08 (M EUR)

	2006	2007	2008
UK közvetlen tőkebefektetés-exportja Magyarországra	193,3	-1 435,1	-651,3
UK közvetlen tőkebefektetés-állománya Magyarországon	3 329,8	1 343,9	1 266,6
Magyarország tőkebefektetése UK-ban	438,1	899,4	-1 242,1
Magyarország tőkebefektetés-állománya UK-ban	479,4	1 392,2	9,6

Forrás: MNB

A kisebb értékű befektetések száma 2008-2009-ben visszaesett, ami alapvetően a pénzügyi-gazdasági válság, valamint a regionális gazdasági pozícióink gyengülésének következménye, ugyanakkor néhány kiemelkedő projekt miatt a brit befektetések állománya változatlanul jelentős.

2009-ben többek között a British Petrol és a Vodafone emelkedett ki a brit befektetők közül Magyarországon. Újabb, nagyobb horderejű befektetési projektek az SSC-BPO projekteken túl a gyógyszeripar és a K+F területén valósultak meg. Becslések szerint a 2009. évi külföldi befektetések kapcsán teremtett munkahelyek 30%-a brit működő-tőke befektetés eredménye.

A brit működő-tőke fő célterületei Magyarországon változatlanul a back office és pénzügyi szolgáltatások, telekom, idegenforgalom, sajtó, logisztika, gyógyszer-, vegyi- és élelmiszeripar, valamint a kiskereskedelem.

Az Egyesült Királyságban nem valósult meg érdemi magyar befektetés. A statisztikákban jelentkező tőkekiáramlás hátterében a Magyarországon rezidens cégek tőkekihelyezései, valamint a profitrepatriálás áll.

A legjelentősebb magyarországi brit befektetők

APV Invensys Hungary	Hőcserélők, élelmiszer-feldolgozó berendezések gyártása
Associated Newspapers - Daily Mail	Nyomdaipar
Astra Zeneca	Gyógyszeripari K+F
AVIS	A vállalatcsoport pénzügyi szolgáltató központja
Aviva plc	Biztosítási szolgáltatások
Barclays Global Investors UK Holding Ltd.	Richter Gedeon Nyrt. (5 %)
Bernard Matthews Plc (Saga Foods)	Pulykatenyésztés, feldolgozás
Berwin & Berwin	Ruházati termékek gyártása
British American Tobacco	Dohányáru gyártása
British Petrol	SSC, üzemanyag-gyártás és forgalmazás
British Autogard	Tengelykapcsolók, nyomaték-kiegyenlítők gyártása
British Vita	Műanyag féltermékek gyártása
British Telecom	Távközlési szolgáltatások, vállalati szolgáltató központ működtetése
Coats plc	Textil fonalak gyártása
CP Holdings	Szállodák, mezőgazdasági gép, ingatlanok, autó ügynökség, Óbuda Álomsziget
Diageo	Vállalati szolgáltató központ működtetése, Zwack részvényes
Exel plc	Logisztikai szolgáltatások
Fairway Eger	Ruházati termékek gyártása
Filtronic Comtec UK Ltd	Vezeték nélküli híradástechnika
Firth Rixson Forgings	Járműipari alkatrész-gyártás
Gem Ltd	Back office/ügyfélszolgálati tevékenység zene és film kereskedelmi cégének
GlaxoSmithKline	Gyógyszeripari gyártás, K+F
HiLex Cables	Járműipari acélkabel szerelvények gyártása
Mondi	Csomagolóipar
NCR National Cash Registers	Pénz automaták összeszerelése
Omron Automotive Electronics	Járműipari elektronika gyártása

Polestar Group	Nyomdaipari szolgáltatások
Provident Financial	Pénzügyi szolgáltatások
Sauflon	Rugalmas kontaktlencsék gyártása
Shell Group	Üzemanyaggyártás és forgalmazás
Tate & Lyle	Cukoripari termelés
Tesco	Hipermarketek
Trifast	Kötőelemek gyártása
Unilever	Élelmiszer-gyártás
Vodafone	Távközlés, mobilszolgáltatás, vállalati szolgáltató központ működtetése
Walker and Williams	Ingatlan, építőipar -Tó Park projekt, MOM Park
WILD	Autóipar, precíziós préselt alkatrészek.